

Sygn. akt V Ca 197/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca – Sędzia SO Iwona Pawlukowska

Protokolant st. sekr. sąd. Agnieszka Batorska

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2014 r. w Siedlcach na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółka z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko M. M.

o zapłatę kwoty 3347,83 zł

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Mińsku Mazowieckim

z dnia 21 stycznia 2014 r., sygn. akt I C 713/13,

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz M. M. 300 (trzysta) zł tytułem zwrotu kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt V Ca 197/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim oddalił powództwo (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. przeciwko M. M. o zapłatę kwoty 3.347,83 zł.

Powód wywodził swoje roszczenie z faktu przyjęcia pozwanej na studia w Wyższej Szkole (...) w W. i wskazał, że pozwana nie uregulowała należności z tytułu czesnego. Pozwana podniosła zarzut przedawnienia i wносиła o oddalenie powództwa.

Zgodnie z ustaleniami Sądu pierwszej instancji w dniu 13 września 2004 roku doszło w sposób dorozumiany do zawarcia umowy pomiędzy Wyższą Szkołą (...) w W. a M. M., na mocy której pozwana została przyjęta na studia i zobowiązała się do uiszczania czesnego. Pozwana nie uiściła czesnego za miesiące luty, marzec, kwiecień i maj 2005 roku. Decyzją z dnia 21 kwietnia 2005 roku została skreślona z listy studentów. Wierzytelność przysługująca pierwotnemu wierzycielowi została zbyta na rzecz powódki.

Sąd Rejonowy wskazał, że umowa pomiędzy stronami została zawarta pod rządem ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385), która nie regulowała typu umów zawieranych pomiędzy studentami a uczelniami wyższymi. Z tego względu w sprawie znajduje zastosowanie art. 750 k.c. oraz art. 751 pkt 2 k.c. przewidujący dwuletni termin przedawnienia roszczeń z tytułu nauki przysługujących osobom trudniącym się zawodowo takimi czynnościami. Dlatego zgłoszony przez pozwaną zarzut przedawnienia Sąd pierwszej instancji uznał za skuteczny.

Sąd Rejonowy wyraził też stanowisko, że Wyższą Szkołę (...) w W. należy uznawać za przedsiębiorcę w rozumieniu art. 43¹ k.c., a prowadzoną przez nią działalność edukacyjną – za działalność gospodarczą. Zdaniem tego Sądu powództwo podlegałoby oddaleniu również z uwagi na upływ trzyletniego terminu przedawnienia z art. 118 k.c. właściwego dla roszczeń o świadczenia okresowe.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd pierwszej instancji wskazał art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku złożył powód (...) sp. z o. z siedzibą w W., zaskarżając go w całości. Orzeczeniu temu zarzucił:

1. obrazę prawa materialnego art. 750 k.c. poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że umowa o świadczenie usług edukacyjnych stanowi umowę nienazwaną, przez co do tego stosunku prawnego należy stosować przepisy o zleceniu, podczas gdy w ramach reżimu szkolnictwa wyższego wykształcił się nowy typ umowy, do której należy stosować przepisy ustawy z roku 1990 o szkolnictwie wyższym, a nie przepisy o zleceniu,

2. obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 751 pkt 2 k.c. w zw. z § 10 załącznika do rozporządzenia Prezesa RM z 20 czerwca 2002 roku w sprawie zasad techniki prawodawczej przez ich błędną rozszerzającą wykładnię wyrażającą się w:

a) zakwalifikowaniu roszczeń powoda jako roszczeń z tytułu nauki, podczas gdy są to roszczenia z tytułu kształcenia studentów, o których mówi ustawa prawo

o szkolnictwie wyższym, natomiast dyrektywy wykładni językowej i zasady techniki prawodawczej nakazują przyjmować, że „do oznaczania jednakowych pojęć używa się jednakowych określeń, a różnych pojęć nie oznacza się tymi samymi określeniami” przez co sąd w sposób niedopuszczalny złamał zasadę zakazu rozszerzającej wykładni wyjątków,

b) stwierdzeniu, że czynności „zawodowego trudnienia się” i „utrzymywania zakładów przeznaczonych na cele” związane z nauką nie stanowi działalności gospodarczej, podczas gdy zarówno trudnienie się zawodowo w/w czynnościami, jak i utrzymywanie zakładów na ten cel przeznaczonych – oznacza w rzeczywistości prowadzenie działalności gospodarczej, natomiast kształcenie studentów przez uczelnie wyższe w ramach reżimu prawnego szkolnictwa wyższego nie stanowi działalności gospodarczej in genere,

- przez co Sąd Rejonowy w konsekwencji błędnie zastosował normę art. 751 pkt 2 k.c. przewidującą 2-letni termin przedawnienia zamiast normy z art. 118 k.c. przewidującej 10-letni termin przedawnienia roszczenia o zapłatę czesnego;

3. obrazę przepisu prawa materialnego, tj. art. 118 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na wadliwym przyjęciu, że roszczenie o zapłatę czesnego stanowi roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, podczas gdy:

a) prowadzenie przez uczelnie wyższe – na gruncie ustawy o szkolnictwie wyższym z 1990 roku – działalności dydaktycznej, naukowej, badawczej nigdy nie stanowi działalności gospodarczej, ta bowiem może być wykonywana jedynie w formie organizacyjnie i finansowo wydzielonej od w/w działalności podstawowej,

b) działalność edukacyjna uczelni wyższych, w tym niepaństwowych, stanowi wykonywanie zadań publicznych, przez co nie stanowi działalności gospodarczej,

c) działalność gospodarcza, o której mowa w art. 118 k.c. to ta, o której mowa w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej,

4. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 118 k.c. poprzez jego błędną wykładnię wskutek przyjęcia, że świadczenie studenta, polegające na obowiązku uiszczenia opłaty za świadczenia edukacyjne stanowi świadczenie o charakterze okresowym, podczas gdy:

a) uiszczenie opłaty za studia stanowi świadczenie jednorazowe ewentualnie podzielone na raty,

b) opłaty za studia zaliczane są zawsze na część jednorazowego świadczenia,

tj. kształcenia w ramach określonego kierunku studiów, zmierzającego do uzyskania kwalifikacji I lub II stopnia i uzyskania dyplomu, a więc świadczenia jednego, choć złożonego i podzielonego na etapy,

c) opłaty za studia nie posiadają jurydycznej samodzielności, a są częścią jednego większego świadczenia w zamian za świadczenie uczelni,

d) czynnik czasu zaś służy nie określeniu rozmiaru świadczenia, lecz służy jedynie do oznaczenia sposobu wykonania świadczenia i ustalenia prawidłowości jego spełnienia.

Podnosząc te zarzuty autor apelacji wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 3.347,83 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji, w myśl którego roszczenie powoda uległo przedawnieniu.

Należy zgodzić się z Sądem Rejonowym, że w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 1 września 2005 roku, tj. na gruncie ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym (Dz.U. Nr 65, poz. 385 ze zm.), brak było takiej regulacji, która zawierałaby cechy odrębnej umowy normującej stosunki prawne pomiędzy studentem a uczelnią w zakresie usług związanych

z kształceniem. Materii tej dotyczył jedynie art. 23 ust. 2 pkt 2 w/w ustawy, który uprawniał uczelnię do pobierania opłat za zajęcia dydaktyczne. Tak wąski zakres legislacji nie uprawnia do przyjęcia stanowiska, że ustawa z dnia 12 września 1990 roku tworzyła odrębny model umowy o naukę na studiach wyższych. Nawet próba rekonstrukcji reżimu prawnego takiej umowy na podstawie całości przepisów przywołanej ustawy z roku 1990 nie może doprowadzić do wniosku, że jest to umowa nazwana, której regulacja prawna wyklucza zastosowanie art. 750 k.c. i art. 751 pkt 2 k.c. Przepisy wspomnianej ustawy nie normowały bowiem tej umowy w żadnej istotnej części, nie wspominając nawet o zachowaniu kryterium kompleksowości. Nie wprowadzały też swoistych cech takiej umowy, pozwalających na jej odróżnienie od innych umów nazwanych.

Z tego względu roszczenie powoda podlega dwuletniemu terminowi przedawnienia, o którym mowa w art. 751 pkt 2 k.c. Przepis ten znajduje bowiem zastosowanie do tej grupy umów o świadczenie usług, wymienionych w jego treści, które nie są uregulowane innymi przepisami (art. 750 k.c.)

(L. O. [w] K. P., K.C. Komentarz, art. 751 Nb. 3). Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że przedmiotowy stosunek prawny nosi cechy umowy o świadczenie usług w zakresie nauki (kształcenia). Słusznie też wskazał, że działalność uczelni ma charakter zawodowy. Gołosłowna jest przy tym polemika autora apelacji na temat różnic pomiędzy pojęciami „kształcenie” i „nauka” w kontekście wykładni art. 751 pkt 2 k.c. Podobne desygnaty obu tych pojęć w pełni uzasadniają wykładnię dokonaną przez Sąd Rejonowy

i subsumpcję stanu faktycznego sprawy pod art. 751 pkt 2 k.c.

Aczkolwiek powód wywodzi, że przepisy ustawy o szkolnictwie wyższym ustanowiły typ umowy uczelnia – student, gdyż wprowadziły jej essentialia negotii, tj. podmiot, przedmiot oraz treść, czyli prawa i obowiązki stron, to zdaje się nie zauważać, że przywołane w tym kontekście normy art. 99, 189 i 160 ust. 3 pochodzą z ustawy z dnia 1 września 2005 roku ustawy

Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2012 roku, poz. 572 ze zm.), która, obowiązując od dnia 1 września 2005 roku, nie znajduje zastosowania do stanu faktycznego ustalonego w sprawie niniejszej.

Z tych względów za chybione należy uznać zarzuty apelacji naruszenia art. 750 k.p.c. i art. 751 pkt 2 k.c. w zw. z § 10 załącznika

do rozporządzenia Prezesa RM z 20 czerwca 2002 roku w sprawie zasad techniki prawodawczej.

Natomiast należy zgodzić się z autorem apelacji, że działalność edukacyjna uczelni nie posiada charakteru działalności gospodarczej, jak również, że dochodzone pozwem świadczenie nie ma charakteru okresowego. W tym kontekście trafnie został podniesiony zarzut naruszenia art. 118 k.c. Stwierdzenie skuteczności zarzutu przedawnienia opartego na art. 751 pkt 2 k.p.c. czyni jednak bezprzedmiotowym dalsze rozważania w tym zakresie, a zarzuty naruszenia art. 118 k.c. nie podważają trafności zaskarżonego orzeczenia, które, oparte w pierwszej kolejności na art. 751 pkt 2 k.c., odpowiada prawu.

Mając to na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c., apelację oddalił.

O kosztach procesu za drugą instancję Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 roku, poz. 490).

Zgodnie z treścią art. 505¹³ § 1 k.p.c. uzasadnienie wyroku Sądu Odwoławczego ograniczone zostało do wyjaśnienia jego podstawy prawnej.